

Ester

Ester ("stjärna") var en ung judisk kvinna i Persiens huvudstad Susa som blev utvald till drottning av kung Ahasveros eller Xerxes I, som regerade 486-465 f Kr. Som drottning (kap 1-2) lyckas hon rädda sitt folk från etnisk rensning (3-9) tillsammans med sin kusin Mordokaj, som får en upphöjd maktställning (kap 6, 8, 10).

Boken är troligen skriven i mitten av 400-talet f Kr. Möjliga författare som föreslagits är Mordokaj (enligt Josefus, jfr 9:20), Nehemja, Esra eller en skriftlärd i hans efterföljd (enligt judisk tradition). Till minne av bokens händelser firar judarna än i dag varje år i mars den glada Purimfesten (9:20f), då man högläser Esters bok i synagogan och väsnas varje gång den onde Hamans namn nämns (3:1f).

Vashti trotsar kung Ahasveros

¹ På Ahasveros tid – den Ahasveros som regerade över hundra-tjugosju provinser från Indien till Nubien –

² då kung Ahasveros satt på sin kungatron i Susas borg, hände följande:

1:1 Est 8:9, 9:30, Dan 9:1. **1:1** Ahasveros På persiska Ksharyarshan, "hjältars härskare". På grekiska Xerxes. **1:1** Nubien Området söder om Egypten, dagens Sudan (jfr Ps 68:32). **1:2** Susas borg Perserrikets huvudstad under vintermånaderna, ca 25 mil norr om spetsen på Persiska viken. Tronsalen, som är utgrävd, mätte över 100x100 m och hade 72 pelare som var över 20 m höga.

³ Under sitt tredje regeringsår ordnade han ett gästabud för alla sina furstar och tjänare. Persiens och Mediens befälhavare, hans förnämsta män och furstarna i provinserna var samlade hos honom.

⁴ Under hundraåttio dagar lät han dem se sin kungliga härlighet och rikedom, sin stora glans och prakt.

⁵ När de dagarna var över ordnade kungen ett sju dagar långt gästabud för allt folk som fanns i Susas borg, från den störste till den minste, i den inhägnade trädgård som hörde till kungapalatset.

⁶ Draperier av linne, bomull och mörkblått tyg var uppsatta med vita och purpurröda snören i ringar av silver på vita marmorelare. Soffor av guld och silver stod på ett golv med inläggningar av grön och vit marmor med pärlglänsande och svart sten.

⁷ Dryckerna sattes fram i guldkärl. Inget var det andra likt, och kungligt vin fanns i mängd så som det anstår en kung.

⁸ När man drack gällde den regeln att ingen fick tvingas, för kungen hade befallt alla sina hovmästare att de skulle rätta sig efter vars och ens önskan.

⁹ Samtidigt ordnade också drottning Vashti ett gästabud för kvinnorna i kung Ahasveros kungliga

1:3 tredje regeringsår Ca 483 f Kr. Kanske hade kungen samlat sina befälhavare för att planera sin stora invasion av Grekland som genomfördes 481-480 f Kr. **1:7** Est 2:18. **1:9** Vashti Betyder "vackrast", troligen ett smeknamn. Kanske den drottning som hos grekiska historiker kallas Amestris ("stark"). Amestris, som av grekerna beskrivs som grym, var jämnårig med Xerxes och hade senare en maktposition efter hans död (se not till 10:3).

palats.

¹⁰ Den sjunde dagen, när kungens hjärta var glatt av vinet, befallde han Mehuman, Bizzeta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetar och Karkas, de sju hovmän som tjänstgjorde hos kung Ahasveros,

¹¹ att de skulle föra in drottning Vashti inför kungen med kunglig krona på huvudet. Han ville låta folken och furstarna se hennes skönhet, för hon var vacker att se.

¹² Men drottning Vashti vägrade komma när kungen genom sina hovmän befallde henne det. Då blev kungen mycket vred, och vreden brann inom honom.

¹³ Kungen frågade då de vise män som förstod sig på tiderna. Kungens ärenden brukade nämligen läggas fram för alla som var kunniga i lag och rätt.

¹⁴ Vid sin sida hade han Karsena, Setar, Admata, Tarshish, Meres, Marsena och Memukan, de sju furstar i Persien och Medien som var kungens närmaste män och som hade främsta platsen i riket.

¹⁵ Han frågade dem: "Vad ska man enligt lagen göra med drottning Vashti, eftersom hon inte har gjort som kung Ahasveros befallde genom hovmännen?"

¹⁶ Memukan svarade inför kungen och furstarna: "Det är inte bara mot kungen som drottning Vashti har handlat illa, utan mot alla furstar och alla folk i alla kung Ahasveros provinser.

¹⁷ Det drottningen har gjort kommer att sprida sig till alla kvinnor och leda till att de föraktar sina män och säger: Kung Ahasveros befallde att man

skulle föra in drottning Vashti inför honom, men hon kom inte.

¹⁸ Redan i dag kommer furstinnorna i Persien och Medien, när de får höra vad drottningen har gjort, att säga samma sak till alla kungens furstar, och det kommer att bli förakt och förbittring utan ände.

¹⁹ Om kungen finner för gott, låt då ett kungligt påbud gå ut och låt det skrivas in i Persiens och Mediens lagar så att det inte kan ändras, att Vashti aldrig mer får komma inför kung Ahasveros. Och kungen bör ge hennes kungliga värdighet åt någon annan som är bättre än hon.

²⁰ När kungens förordning som han utfärdar blir känd i hela hans rike, så stort det är, kommer alla kvinnor att visa aktning för sina män, från den störste till den minste.”

²¹ Kungen och furstarna tyckte förslaget var gott, och kungen gjorde som Memukan hade sagt.

²² Skrivelser sändes till alla kungens provinser, till varje provins med dess egen skrift och till varje folk på dess eget språk, med innebörden att varje man skulle vara herre i sitt hus och tala sitt folks språk.

2

Ester blir drottning

¹ Efter en tid, när kung Ahasveros vrede hade lagt sig, tänkte han åter på Vashti och vad hon hade gjort och vad som beslutats om henne.

1:19 Est 8:8, Dan 6:8, 15, 17.

1:22 1 Mos 3:16, Est 3:12, 8:9,

1 Kor 11:3, 1 Petr 3:1.

2:1 Est 1:12.

² Då sade de unga män som var i tjänst hos kungen: "Man borde söka upp unga och vackra, orörda kvinnor åt kungen.

³ Och kungen skulle utse ämbetsmän i sitt rikets alla provinser och låta dem samla alla dessa unga vackra kvinnor till kvinnohuset i Susas borg och överlämna dem åt kungens hovman Hegaj, som har tillsynen över kvinnorna. Där kan de få skönhetsbehandling.

⁴ Den unga kvinna som vinner kungens gillande kan då bli drottning i Vashtis ställe." Det förslaget tyckte kungen var gott, och man gjorde så.

⁵ I Susas borg fanns då en judisk man som hette Mordokaj. Han var son till Jair, son till Shimei, son till benjaminiten Kish,

⁶ som hade förts bort från Jerusalem med de fångar som tvingades följa med Juda kung Jekonja när han fördes bort av Babels kung Nebukadnessar.

⁷ Mordokaj var fosterfar åt Hadassa, det vill säga Ester, hans farbrors dotter, för hon hade varken far eller mor. Den unga kvinnan var välväxt och

2:3 hovman Annan översättning: "eunuck" (en kastrerad man, därför betrodd att ansvara för kungens harem, jfr not till 7:7). **2:5** Mordokaj Namnet är troligen bildat från den babyloniske krigsguden Marduk (jfr Dan 1:7). En kilskriftstavla från Borsippa nämner en hovman i Susa med detta namn hos Xerxes I. **2:5** Kish Så hette också fadern till Saul som kämpade mot Hamans förfader Agag (1 Sam 15). **2:6** 2 Kung 24:15f. **2:6** Jekonja Också kallad Jojakin (2 Kung 24:8f), bortförd till Babel ca 597 f Kr. **2:7** Hadassa Betyder "myrten" och påminner om akkadiska hadassatu, "brud". **2:7** Ester Betyder "stjärna" och liknar den babyloniska kärleksgudinnan Ishtars namn.

mycket vacker. Efter det att hennes far och mor dött hade Mordokaj adopterat henne som sin egen dotter.

⁸ När kungens befallning och förordning blev känd och många unga kvinnor samlades i Susas borg och överlämnades till Hegaj, blev också Ester hämtad till kungens hus och överlämnad till Hegaj som hade tillsynen över kvinnorna.

⁹ Flickan behagade honom och vann hans välvilja. Därför skyndade han att ge henne de skönhetsmedel och den mat hon skulle ha. Dessutom gav han henne sju tjänsteflickor, utvalda från kungens hus, och han flyttade henne och hennes tjänsteflickor till den bästa delen av kvinnohuset.

¹⁰ Ester hade inte nämnt något om sitt folk och sin släkt, eftersom Mordokaj hade förbjudit henne att göra det.

¹¹ Mordokaj gick varje dag fram och tillbaka utanför gården till kvinnohuset för att få veta om Ester hade det bra och vad som hände med henne.

¹² I tur och ordning gick de unga kvinnorna in till kung Ahasveros, sedan de under tolv månader hade genomgått vad som var bestämt för dem. Så lång tid tog nämligen deras skönhetsbehandling: sex månader med myrraolja och sex månader med väldoftande kryddor och andra skönhetsmedel för kvinnor.

¹³ När den unga kvinnan skulle gå in till kungen fick hon ta med sig allt hon ville från kvinnornas hus till kungens hus.

¹⁴ På kvällen gick hon in, och nästa morgon fick hon återvända till ett annat kvinnohus för att stå under uppsikt av kungens hovman Saasgaz, som

hade ansvaret för bihustrurna. Hon fick inte komma in till kungen igen, om han inte hade fattat sådant tycke för henne att hon blev kallad till honom vid namn.

¹⁵ Och när turen att gå in till kungen kom till Ester, dotter till Abihajil som var farbror till Mordokaj som adopterat henne, begärde hon ingenting annat än det som kungens hovman Hegaj, kvinnovaktaren, rådde henne till. Alla som såg Ester tyckte om henne.

¹⁶ Hon blev hämtad till kung Ahasveros i hans kungliga palats i tionde månaden, det är månaden Tebet, i hans sjunde regeringsår.

¹⁷ Kungen älskade Ester mer än alla de andra kvinnorna, och hon vann hans gunst och välvilja mer än alla de andra unga kvinnorna. Han satte den kungliga kronan på hennes huvud och gjorde henne till drottning i Vashtis ställe.

¹⁸ Och kungen ordnade ett stort gästabud för alla sina furstar och tjänare, ett gästabud till Esters ära. Han beviljade skattelindring åt sina provinser och delade ut gåvor som det anstår en kung.

Mordokaj räddar kungens liv

¹⁹ När man för andra gången samlade ihop unga kvinnor satt Mordokaj i kungens port.

²⁰ Ester hade inte nämnt något om sin släkt eller sitt folk, precis som Mordokaj hade sagt åt henne.

2:16 tionde månaden Ca dec 479 f Kr. Den grekiske historikern Herodotos (484-425 f Kr) skriver att Xerxes efter sin misslyckade invasion av Grekland år 480 f Kr istället ägnade sig åt sitt harem.

2:20 Est 8:1.

Ester gjorde som Mordokaj hade sagt, liksom när hon var under hans vård.

²¹ I de dagarna, medan Mordokaj satt i kungens port, blev Bigtan och Teres, två av de hovmän hos kungen som höll vakt vid porten, så förbittrade på kung Ahasveros att de sökte efter tillfälle att döda honom.

²² Mordokaj fick veta det och berättade det för drottning Ester, och hon förde det vidare till kungen på Mordokajs vägnar.

²³ Saken undersöktes och man fann att det var sant. Hovmännen blev båda upphängda på trä. Detta nertecknades i krönikan, i kungens närvaro.

3

Hamans plan att förgöra judarna

¹ Efter en tid upphöjde kung Ahasveros agagiten Haman, Hammedatas son, till en hög position och gav honom högre rang än alla de furstar som var hos honom.

² Alla kungens tjänare som var i kungens port böjde knä och föll ner för Haman, för så hade kungen befallt. Men Mordokaj böjde inte knä och föll inte ner för honom.

2:21 kungens port Utgrävningar har visat att porten låg ca 80 meter öster om palatset och rymde en öppen sal om ca 20 x 20 m. **2:21** döda honom Några år senare, 465 f Kr, föll kungen offer för en liknande komplott genom livvakten Artabanus. **2:23**

Est 6:1f. **3:1** Est 5:11f. **3:1** Haman liknar ordet för "mängd" eller "rikedom". Som agagit var han ättling till Agag (1 Sam 15:8f), kung över amalekiterna som var judarnas arvfviender "från släkte till släkte" (2 Mos 17:16, 5 Mos 25:17f). **3:1** gav honom högre rang än Ordagrant: "satte hans tron högre än". **3:2** Est 5:9.

³ Då sade kungens tjänare i kungens port till Mordokaj: "Varför lyder du inte kungens befallning?"

⁴ När de dag efter dag hade sagt så till honom utan att han lyssnade till dem, talade de om det för Haman för att se om Mordokajs förklaring skulle godtas. Han hade nämligen berättat för dem att han var jude.

⁵ När Haman såg att Mordokaj inte böjde knä eller föll ner för honom blev han ursinnig.

⁶ Men det var inte nog i hans ögon att döda bara Mordokaj. Man hade berättat för honom vilket folk Mordokaj tillhörde, och Haman sökte därför efter tillfälle att utrota alla judar, Mordokajs folk, i Ahasveros hela rike.

⁷ I första månaden, månaden Nisan, i Ahasveros tolfte regeringsår, kastade man pur, det vill säga lott, inför Haman om varje dag och varje månad fram till tolfte månaden, månaden Adar.

⁸ Haman sade till kung Ahasveros: "Det finns ett folk som bor utspritt och skingrat bland de andra folken i ditt rikes alla provinser. Deras lagar är olika alla andra folks lagar, och de följer inte kungens lagar. Det är inte värdigt kungen att låta dem hållas.

⁹ Om kungen samtycker bör en skrivelse utfärdas att de ska förgöras. Då ska jag åt

3:7 Est 9:24. **3:7** första månaden ... tolfte regeringsår Mars/april år 474 f Kr. **3:7** pur Akkadiska för "lott". Kan ha varit en slags tärning av lera. **3:7** fram till tolfte månaden Andra handskrifter (Septuaginta): "och lotten föll på tolfte månaden". **3:8** Est 4:12f, Apg 16:20f.

tjänstemännen väga upp tiotusen talenter silver att läggas i kungens skattkammare.”

¹⁰ Kungen tog då av signetringen från sin hand och gav den till agagiten Haman, Hammedatas son, judarnas fiende.

¹¹ Därefter sade kungen till Haman: ”Silvret får du, och med folket kan du göra vad du vill.”

¹² På trettonde dagen i första månaden tillkallades kungens skrivare, och en skrivelse utfärdades helt enligt Hamans befallning till kungens satraper och till ståthållarna över varje provins och till furstarna över varje folk, till varje provins med dess egen skrift och till varje folk på dess eget språk. Skrivelsen utfärdades i kung Ahasveros namn och förseglades med kungens sigill.

¹³ Sedan sändes brev med kurirer ut till alla kungens provinser, att man skulle utrota, döda och förgöra alla judar, unga och gamla, barn och kvinnor, alla på en och samma dag, nämligen den trettonde dagen i tolfte månaden, månaden Adar, och att deras egendom skulle tas som byte.

¹⁴ En avskrift av skrivelsen skulle kungöras som förordning i varje provins, så att alla folk skulle

3:9 tiotusen talenter En ofantlig summa: drygt 300 ton silver, över hälften av hela perserrikets årsinkomst enligt Herodotos. Jfr Matt 18:24. **3:10** Est 8:2. **3:12** trettonde dagen i första månaden i Xerxes tolfte regeringsår (v 7), dvs 17 april 474 f Kr. Detta är dagen före påskhögtiden då judarna firade sin räddning från egyptierna (2 Mos 12). **3:12** satraper Persisk titel för kungens provinsguvernörer, på persiska kshathrapavan, ”rikets beskyddare”. **3:13** trettonde dagen i tolfte månaden, månaden Adar 7 mars 473 f Kr (jfr 8:12). **3:14** Est 8:13.

vara beredda den dagen.

¹⁵ På kungens befallning skyndade kurirerna i väg, så snart förordningen hade utfärdats i Susas borg. Kungen och Haman satte sig för att dricka, men i staden Susa rådde bestörtning.

4

Mordokaj ber Ester om hjälp

¹ När Mordokaj fick veta vad som hade hänt, rev han sönder sina kläder och klädde sig i säck och aska. Han gick ut mitt i staden och klagade högt och bittert.

² Han fortsatte fram till kungens port, eftersom den som var klädd i säcktyg inte fick komma in i kungens port.

³ I varje provins dit kungens befallning och förordning kom blev det stor sorg bland judarna, och de fastade, grät och klagade. De flesta satte sig i säck och aska.

⁴ När Esters tjänarinnor och hovmän kom och berättade det för henne, blev drottningen djupt bedrövad. Hon skickade ut kläder till Mordokaj för att man skulle klä honom i dem och ta av honom säcktyget, men han tog inte emot dem.

⁵ Ester kallade då till sig Hatak, en av hovmännen som kungen hade ställt i hennes tjänst, och skickade honom till Mordokaj för att få veta vad som stod på och varför han gjorde på detta sätt.

⁶ Hatak gick ut till Mordokaj på stadens torg framför kungens port.

⁷ Mordokaj berättade allt som hade hänt honom

och hur mycket silver Haman hade lovat väga upp till kungens skattkammare för att få förgöra judarna.

⁸ Mordokaj gav honom också en avskrift av den skrivna förordningen som hade utfärdats i Susa om att de skulle utrotas. Den skulle han visa Ester och berätta allt för henne och befälla henne att gå in till kungen för att vädja till honom och be om nåd för sitt folk.

⁹ Hatak kom och berättade för Ester vad Mordokaj hade sagt.

¹⁰ Då talade Ester till Hatak och befälde honom att gå till Mordokaj och säga:

¹¹ ”Alla kungens tjänare och folket i kungens provinser vet att om någon man eller kvinna går in till kungen på den inre borggården utan att vara kallad, så gäller endast en lag: han dödas, om inte kungen räcker ut guldspiran mot honom och låter honom leva. Och jag har inte varit kallad till kungen på trettio dagar.”

¹² När man berättade för Mordokaj vad Ester hade sagt,

¹³ sade Mordokaj att man skulle ge Ester detta svar: ”Tro inte att du ensam av alla judar ska komma undan för att du är i kungens hus.

¹⁴ För om du tiger denna gång kommer hjälp och befrielse till judarna från annat håll, men du och din fars hus kommer att gå under. Vem vet, kanske är det just för en tid som denna som du har uppnått kunglig värdighet?”

¹⁵ Då sände Ester detta svar till Mordokaj:

16 "Gå och samla alla judar som finns i Susa och håll fasta för mig. Ni ska inte äta eller dricka något under tre dygn, varken dag eller natt. Jag och mina tjänarinnor ska också fasta på samma sätt. Därefter ska jag gå in till kungen, även om det är mot lagen. Är jag förlorad, så är jag förlorad."

17 Och Mordokaj gick i väg och gjorde allt som Ester hade befallt honom.

5

Esters festmåltid för kungen

1 På tredje dagen klädde Ester sig i kunglig skrud och gick ut på den inre borggården till kungapalatset, mitt för den kungliga huvudbyggnaden. Kungen satt på sin tron i det kungliga palatset, mitt emot palatsets ingång.

2 När kungen såg drottning Ester stå på borggården fann hon nåd för hans ögon, och kungen räckte ut guldspiran som han hade i sin hand. Då gick Ester fram och rörde vid spetsen av spiran.

3 Kungen sade till henne: "Vad vill du, drottning Ester? Vad är din begäran? Om den så gäller halva riket ska du få det."

4 Ester svarade: "Om det behagar kungen, så må kungen och Haman komma i dag till en festmåltid som jag har ordnat för honom."

4:16 1 Mos 43:14, 2 Kung 7:4. **5:2** Est 4:11, 8:4. **5:3** Est 7:2, Mark 6:22f. **5:3** ska beviljas Enligt Herodotos beviljade kung Xerxes vid två andra tillfällen på liknande sätt en kvinnas önskan i förväg. **5:4** Est 7:1.

⁵ Då sade kungen: ”Se till att Haman kommer hit fortast möjligt, så ska vi göra som Ester har önskat.”

Så kom kungen och Haman till festmåltiden som Ester hade ordnat.

⁶ När vinet dracks, sade kungen till Ester: ”Vad är din önskan? Den ska beviljas. Vad är din begäran? Om den så gäller halva riket ska den uppfyllas.”

⁷ Ester svarade: ”Min önskan och begäran är:

⁸ Om jag har funnit nåd för kungens ögon, och om det behagar kungen att bevilja min önskan och uppfylla min begäran, så må kungen och Haman komma till ännu en festmåltid som jag ska ordna för dem. Då ska jag i morgon göra som kungen har sagt.”

Hamans vrede mot Mordokaj

⁹ Den dagen gick Haman därifrån glad och väl till mods. Men när han fick se Mordokaj i kungens port och denne varken steg upp eller ens rörde sig för honom, blev Haman rasande på Mordokaj.

¹⁰ Men Haman behärskade sig och gick hem. Därefter sände han bud och lät hämta sina vänner och sin hustru Zeresh.

¹¹ Haman skröt för dem om sin rikedomns härlighet och om sina många barn och om hur kungen hade gjort honom mäktig och på alla sätt upphöjt honom över de andra furstarna och tjänarna.

¹² Och Haman fortsatte: ”Dessutom lät drottning Ester inte någon annan än mig följa med kungen

5:9 Est 3:2. **5:10** Zeresh Troligen bildat av persiska zaris, ”guld”.

5:11 Est 3:1, 9:10.

till festmåltiden som hon hade ordnat. Och i morgon är jag också bjuden till henne tillsammans med kungen.

¹³ Men trots det är jag inte nöjd så länge jag ser juden Mordokaj sitta i kungens port.”

¹⁴ Då sade hans hustru Zeresh och alla hans vänner till honom: ”Låt resa en påle, femtio alnar hög, och be kungen i morgon bitti att man hänger upp Mordokaj på den. Då kan du glad gå med kungen till festmåltiden.” Haman tyckte det var ett gott råd, och han lät resa pålen.

6

Mordokajs upphöjelse

¹ Den natten kunde kungen inte sova. Han lät därför hämta krönikan där minnesvärda händelser var nertecknade, och man läste ur den för kungen.

² Där fanns skrivet att Mordokaj hade berättat hur Bigtana och Teres, två av de hovmän som höll vakt vid porten, hade sökt efter tillfälle att döda kung Ahasveros.

³ Kungen frågade: ”Vilken ära och upphöjelse fick Mordokaj för detta?” De unga männen som var i tjänst hos kungen svarade honom: ”Han fick ingenting.”

⁴ ”Är det någon ute på borggården?” frågade kungen.

Haman hade just kommit in på den yttre borggården till kungapalatset för att be kungen

5:14 Est 6:4, 7:9f. **5:14** femtio alnar hög Nästan 25 m. **6:1** Esra 4:15, Est 2:23, 10:2. **6:1** kunde kungen inte sova Ordagrant: ”flydde sömnen från kungen”. **6:2** Est 2:21f. **6:4** Est 5:14.

låta hänga upp Mordokaj på den påle som han hade gjort i ordning för honom.

⁵ Kungens tjänare svarade honom: "Ja, Haman står därute på borggården." Kungen sade: "Låt honom komma in."

⁶ När Haman kom in frågade kungen honom: "Vad ska man göra med den man som kungen vill hedra?" Haman tänkte i sitt hjärta: "Vem skulle kungen vilja hedra mer än mig?",

⁷ och Haman sade till kungen: "Till den som kungen vill hedra

⁸ ska man hämta en kunglig skrud som kungen själv har burit, och en häst som kungen själv har ridit på och som har en kunglig krona på huvudet.

⁹ Skruden och hästen ska överlämnas till en av kungens förnämsta furstar. Man ska klä den som kungen vill hedra i skruden, och föra fram honom ridande på hästen längs huvudgatan i staden och utropa framför honom: Så gör man med den som kungen vill hedra!"

¹⁰ Då sade kungen till Haman: "Skynda dig, ta skruden och hästen som du föreslog och gör så med juden Mordokaj som sitter i kungens port. Glöm inte något av det du har sagt."

¹¹ Haman hämtade skruden och hästen och klädde Mordokaj i den och förde honom ridande fram längs stadens huvudgata och utropade framför honom: "Så gör man med den som kungen vill hedra!"

¹² Sedan återvände Mordokaj till kungens port. Men Haman skyndade hem sörjande och med huvudet övertäckt.

¹³ När Haman berättade för sin hustru Zeresh och alla sina vänner om allt som hade hänt honom, sade hans rådgivare och hans hustru till honom: "Om Mordokaj som du börjat vackla för är av judisk börd, så förmår du ingenting mot honom. Han kommer att bli ditt fall."

¹⁴ Medan de ännu talade med honom, kom kungens hovmän för att hämta Haman till festmåltiden som Ester hade ordnat.

Hamans död

7

¹ Så kom kungen och Haman till festmåltiden hos drottning Ester.

² Även nu på den andra dagen sade kungen till Ester medan vinet dracks: "Vad är din önskan, drottning Ester? Den ska beviljas. Vad är din begäran? Om det så gäller halva riket ska den uppfyllas."

³ Drottning Ester svarade: "Om jag har funnit nåd för dina ögon, o konung, och om kungen så finner för gott: Skona mitt liv, det är min önskan, och skona mitt folk, det är min begäran.

⁴ För vi har blivit sålda, jag och mitt folk, till att utrotas, dödas och förgöras. Hade vi bara blivit sålda som slavar och slavinnor skulle jag ha tigit. Den olyckan hade inte varit stor nog att besvära kungen med."

⁵ Då svarade kung Ahasveros drottning Ester: "Vem är det? Var är han som har vågat göra något sådant?"

⁶ Ester sade: "Det är en motståndare och fiende, den onde Haman där."

Haman blev förskräckt för kungen och drottningen.

⁷ Kungen reste sig från bordet i vredesmod, lämnade sitt vin och gick ut i palatsets trädgård. Men Haman stannade kvar för att vädja till drottning Ester för sitt liv, för han insåg att kungen hade beslutat om hans olycka.

⁸ När kungen kom tillbaka från palatsets trädgård till festsalen hade Haman sjunkit ner mot soffan där Ester satt. Då sade kungen: "Tänker han till och med våldföra sig på drottningen härinne i mitt eget hus?" Knappt hade kungen sagt detta förrän man täckte över Hamans ansikte.

⁹ Harbona, en av kungens hovmän, sade: "Det finns en påle som Haman reste för Mordokaj, som hjälpte kungen med sina ord. Den står vid Hamans hus, femtio alnar hög." Då sade kungen: "Häng upp honom på den!"

¹⁰ Och man hängde upp Haman på den påle som han hade låtit sätta upp för Mordokaj. Sedan lade sig kungens vrede.

8

Judarna får försvara sig

¹ Samma dag gav kung Ahasveros till drottning Ester det hus som hade tillhört Haman, judarnas

7:6 Est 3:10. **7:7** stannade kvar Ett svårt brott, eftersom ingen icke-kastrerad man fick vara ensam med någon av kungens kvinnor (jfr not till 2:3). **7:9** Est 2:21f, 5:14. **7:10** Ps 94:23, Ords 26:27.

8:1 Est 2:7, 15, 20, 7:6.

fiende. Och Mordokaj fick tillträde hos kungen, för Ester hade berättat vad han betydde för henne.

² Kungen tog av sig signetringen, som han hade tagit tillbaka från Haman, och gav den till Mordokaj. Och Ester satte Mordokaj över Hamans hus.

³ Ester talade på nytt till kungen. Hon föll ner för hans fötter och grät och bad att han skulle avvärja agagiten Hamans ondska och hindra den plan som han hade tänkt ut mot judarna.

⁴ Kungen räckte ut guldspiran mot Ester och hon steg upp och stod inför kungen.

⁵ Hon sade: ”Om kungen finner för gott, och om jag funnit nåd inför honom och det är rimligt inför kungen och om jag är till behag för honom, låt då en skrivelse gå ut för att återkalla breven med den plan som agagiten Haman, Hammedatas son, skrev att förgöra judarna i kungens alla provinser.

⁶ Hur skulle jag klara av att se den olycka som annars drabbar mitt folk? Ja, hur skulle jag klara att se mina landsmän förgöras?”

⁷ Då sade kung Ahasveros till drottning Ester och till juden Mordokaj: ”Hammans hus har jag gett Ester, och själv har han hängts på en påle därför att han ville bära hand på judarna.

⁸ Skriv nu ni i kungens namn en skrivelse om judarna så som ni finner lämpligt, och förse den med kungens sigill. En skrivelse som är utfärdad i kungens namn och försedd med kungens sigill kan inte återkallas.”

8:2 Est 3:10. **8:4** Est 4:11, 5:2. **8:5** Est 3:12f. **8:6** Est 7:4, Hos 11:8. **8:8** Est 1:19, Dan 6:8, 15, 17.

⁹ Samma dag, den tjugotredje dagen i tredje månaden, månaden Sivan, tillkallades kungens skrivare och en skrivelse utfärdades helt enligt Mordokajs befallning till judarna och till satraperna, ståthållarna och furstarna i provinserna från Indien ända till Sudan, hundratjugosju provinser. Till varje provins skrevs med dess egen skrift och till varje folk på dess eget språk, också till judarna med deras skrift och på deras språk.

¹⁰ Han utfärdade skrivelsen i kung Ahasveros namn och förseglade den med kungens sigill.

Därefter sände han breven med kurirer till häst, ridande på springare från kungens egna stall.

¹¹ I breven stod att kungen tillät judarna i varje stad att samlas för att försvara sina liv och förgöra, döda och utplåna alla väpnade skaror i varje folk och provins som angrep dem, även barn och kvinnor, och att ta deras egendom som byte.

¹² På en och samma dag skulle detta ske i alla kung Ahasveros provinser, nämligen den trettonde dagen i tolfte månaden, det vill säga månaden Adar.

¹³ En avskrift av skrivelsen skulle kungöras som lag i varje provins och meddelas alla folk, så att judarna skulle vara beredda att den dagen hämnas på sina fiender.

¹⁴ På kungens befallning gav sig kurirerna i väg

8:9 Est 1:22, 3:12f. **8:9** den tjugotredje dagen i tredje månaden I Xerxes tolfte regeringsår, dvs 25 juni 474 f Kr, sjuttio dagar efter den första skrivelsen. **8:11** även barn och kvinnor Antingen judarnas familjer eller angriparnas familjer. **8:12** trettonde dagen i tolfte månaden, månaden Adar 7 mars 473 f Kr (jfr 8:12). **8:13** Est 3:14f, 9:1f.

på de kungliga springarna i stor brådska, så snart förordningen hade utfärdats i Susas borg.

¹⁵ Men Mordokaj gick ut från kungen klädd i kunglig skrud av purpurrött och vitt tyg. Han bar en stor guldkrona och en mantel av vitt och purpurrött tyg. I staden Susa jublade man och var glad.

¹⁶ För judarna var det ljus och glädje, fröjd och ära.

¹⁷ I varje provins och i varje stad dit kungens befallning och förordning kom blev det glädje och jubel bland judarna, och de höll fest och firade högtid. Många av folken i landet utgav sig för att vara judar, eftersom fruktan för judarna hade kommit över dem.

9

Judarnas hämnd

¹ På trettonde dagen i tolfte månaden, det är månaden Adar, skulle kungens befallning och förordning verkställas. Judarnas fiender hade då hoppats få makt över dem, men nu blev det tvärtom så att judarna i stället fick makt över dem som hatade dem.

² Judarna samlades i sina städer i alla kung Ahasveros provinser för att angripa dem som sökte deras olycka. Ingen kunde stå emot dem, för alla folk hade gripits av fruktan för dem.

³ Alla furstarna i provinserna, satraperna, ståthållarna och kungens tjänstemän hjälpte

8:17 2 Krön 17:10, 28:15, Est 4:3, 9:19, 27. **8:17** utgav sig för att vara judar Annan översättning (så Septuaginta): "blev judar". **9:1** Est 3:13.

judarna, för de hade gripits av fruktan för Mordokaj.

⁴ Mordokaj var nu en mäktig man i det kungliga palatset, och ryktet om honom gick ut i alla provinserna eftersom denne Mordokaj blev allt mäktigare.

⁵ Judarna slog alla sina fiender med svärd och dödade och nergjorde dem och gjorde som de ville med sina motståndare.

⁶ I Susas borg dödade och nergjorde judarna femhundra män.

⁷ Parsandata, Dalfon, Aspata,

⁸ Porata, Adalja, Aridata,

⁹ Parmasta, Arisaj, Aridaj och Vajsata,

¹⁰ de tio sönerna till judarnas fiende Haman, Hammedatas son, dödade de. Men de avstod från plundring.

¹¹ Samma dag fick kungen veta hur många som dödats i Susas borg.

¹² Då sade kungen till drottning Ester: ”I Susas borg har judarna dödat och förgjort femhundra män förutom Hamans tio söner. Vad har de då inte gjort i kungens andra provinser? Vad är nu din önskan? Den ska beviljas. Och vad mer är din begäran? Den ska uppfyllas.”

¹³ Ester svarade: ”Om kungen finner för gott, låt då judarna i Susa även i morgon handla efter förordningen för i dag. Och låt Hamans tio söner hängas upp på pålen.”

¹⁴ Kungen befallde att så skulle ske. En förordning om detta utfärdades i Susa och Hamans

tio söner blev upphängda.

¹⁵ Judarna i Susa samlades också på fjortonde dagen i månaden Adar och dödade trehundra män i Susa. Men de avstod från plundring.

¹⁶ De andra judarna som var i kungens provinser samlades för att försvara sina liv och skaffade sig ro för sina fiender genom att döda sjuttiofemtusen av sina motståndare. Men de avstod från plundring.

¹⁷ Detta skedde på trettonde dagen i månaden Adar. Men på fjortonde dagen vilade de och gjorde den till en dag av fest och glädje.

¹⁸ Judarna i Susa hade samlats både den trettonde dagen och den fjortonde. Och de vilade den femtonde dagen och gjorde den till en dag av fest och glädje.

¹⁹ Därför firar judarna på landsbygden, de som bor i landsortsstäderna, den fjortonde dagen i månaden Adar som en dag av glädje, fest och högtid då man sänder matgåvor till varandra.

Purimfesten

²⁰ Mordokaj skrev ner dessa händelser och sände brev till judarna i alla kung Ahasveros provinser, både nära och fjärran.

²¹ Han fastställde att de år efter år skulle fira den fjortonde och den femtonde dagen i månaden Adar,

²² alltså de dagar då judarna fick ro för sina fiender och den månad då deras sorg vändes i glädje och deras bedrövelse i fest. Därför skulle de fira dem

som dagar av fest och glädje och sända matgåvor till varandra och ge gåvor till de fattiga.

²³ Judarna antog som sed att göra vad de börjat göra, det som Mordokaj hade skrivit till dem om.

²⁴ Agagiten Haman, Hammedatas son, alla judars fiende, hade planerat att utplåna judarna och kastat pur, det vill säga lott, för att krossa dem och förgöra dem.

²⁵ Men när saken kom upp inför kungen, befallde han genom en skrivelse att de onda planer som Haman haft mot judarna skulle vända tillbaka över hans eget huvud. Och Haman själv och hans söner hängdes upp på pålen.

²⁶ Därför kallades dessa dagar purim efter ordet pur. På grund av allt som stod i brevet och vad de själva sett och vad som skett med dem,

²⁷ antog och fastställde judarna en orubblig sed: de själva och deras efterkommande och alla som anslöt sig till dem skulle år efter år fira dessa båda dagar, så som det var föreskrivet och på deras bestämda tid.

²⁸ Dessa dagar skulle kommas ihåg och firas i varje generation, i varje familj, i varje provins och i varje stad. Dessa purimdagar skulle inte försummas bland judarna och minnet av dem aldrig upphöra hos deras efterkommande.

²⁹ Drottning Ester, Abihajils dotter, och juden Mordokaj utfärdade sedan en skrivelse för att med all kraft stadfästa detta andra brev om purim.

9:24 Est 3:7. **9:25** när saken kom upp inför kungen Annan översättning: "när hon (Ester) kom inför kungen". **9:25** genom en skrivelse Se 8:8. Annan översättning: "trots sin (tidigare) skrivelse" (se 3:12).

³⁰ Mordokaj sände brev med budskap om fred och trygghet till alla judar i de hundra-tjugosju provinserna i Ahasveros rike

³¹ för att stadfästa dessa purimdagars på deras bestämda tider, så som juden Mordokaj och drottning Ester hade förordnat för dem och som de fastställde för sig själva och sina efterkommande, med regler om fasta och sorgerop.

³² Esters befallning, som fastställde dessa föreskrifter om purim, nertecknades i en bok.

10

Mordokajs makt

¹ Kung Ahasveros tog ut skatt av fastlandet och av kustländerna.

² Allt som han i sin makt och väldighet gjorde, liksom skildringen om den höga ställning som kungen gav Mordokaj, det finns nertecknat i krönikan om Mediens och Persiens kungar.

³ Juden Mordokaj var kung Ahasveros närmaste man. Han var högt ansedd bland judarna och älskad av alla sina bröder. Han sökte sitt folks bästa och talade för alla sina landsmäns välfärd.

10:1 kustländerna Annan översättning: "öarna i havet". **10:3** 1 Mos 41:40. **10:3** kung Ahasveros närmaste man Från 473 f Kr och kanske ända till 465 f Kr, då kung Xerxes blev mördad. Han efterträddes av Artaxerxes, hans son med Amestris (se not till 1:9), som först motarbetade judarna (Esra 4:7f) men sedan stödde dem från 458 f Kr (Esra 7, Neh 2).

Svenska Folkbibeln
The Holy Bible in Swedish, Svenska Folkbibeln
translation

copyright © 1996,1998,2015 Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och
Stiftelsen Biblicum, Ljungby

Language: Svenska (Swedish)

Reviderad från Svenska Folkbibeln 98 och grundtexten. Gamla testamentet
© 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm Nya testamentet ©
1996, 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och Stiftelsen
Biblicum, Ljungby

2024-12-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Dec 2024 from source files
dated 18 Dec 2024

1f751582-bd9a-5655-ac63-85d69149ba09